

Інноваційною для України з точки зору організації самоосвіти державних службовців буде практика Південної Кореї, де правом ініціювати самоосвітні заходи для управлінців органів публічної влади наділено не лише державу, але й громадські організації [4, с. 165].

Для практики організації самоосвіти державних службовців в Україні інноваційним буде і досвід Китаю, де ще на стадії відбору майбутніх управлінців з'ясовується за допомогою тестування їх схильність до самоосвіти. Крім того, на законодавчому рівні в «Рамці стандартів щодо універсальних здібностей державних службовців» закріплено ролі самоосвіти у професійній діяльності державних службовців як основної якості для адміністративних кадрів [4, с. 164].

Особливі програми самоосвіти для державних службовців вищого рангу без тривалого відриву від роботи, що діють у зарубіжних країнах, також є суттєвою інновацією для організації самовдосконалення державних службовців України. У якості прикладу можна навести програму Fast Stream («Швидкий потік»), яка діє у Великобританії. Державним службовцям, а також фахівцям з бізнес-середовища та недержавних організацій, які пройшли конкурсний відбір, пропонується майже без відриву від роботи цілий ряд навчальних заходів з переважанням елементів самоосвіти, а саме: індивідуальні програми тренінгів; стажування; тривалі періоди самопідготовки; допомогу викладачів-наставників (коучерів). Очна частина в програмі «Швидкий потік» також передбачена і становить всього лише 16 днів на рік. Успішна участь у цій програмі дає кар'єрне зростання навіть до рівня заступника в міністерствах та відомствах Великобританії [5].

Освіта державних службовців в сучасному світі – і це давно продемонстрували розвинуті країни світу, такі як Японія, Південна Корея, США – має бути [6, с. 450]:

– максимально індивідуалізованою (з урахуванням здібностей, психологічних особливостей індивіда);

– будуватися на найкращих освітніх технологіях (щоб, найголовніше, навчити державного службовця самостійно вчитися, тобто самовдосконалюватися, знаходити нові знання на базі здобутих);

– бути справді в безперервному розвитку.

Як бачимо, з трьох параметрів освіти державних службовців у зарубіжних країнах, які визначені науковцями, два пов'язані з самоосвітою: самовдосконалення на базі освітніх технологій та безперервний характер, що є сутністю самоосвіти.

Список використаних джерел

1. Executive Master of Public Administration [Спеціаліст з публічного адміністрування] // Hertie School of Governance [Школа управління Хертгі]. – Access mode: <https://www.hertie-school.org/en/empa/>.

2. Задоя К. Ф. Зарубіжний досвід забезпечення неперервності освіти

державних службовців / К. Ф. Задоя // Інновації в державному управлінні: системна інтеграція освіти, науки, практики : матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю (м. Київ, 27 трав. 2011 р.) : у 2 т. / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, С. В. Загороднюка. – К. : НАДУ, 2011. – Т. 2. – 544 с. – С. 476 – 478.

3. Орлів М. С. Розроблення змісту підвищення кваліфікації у контексті забезпечення безперервної освіти державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування / М. С. Орлів // Інновації в державному управлінні: системна інтеграція освіти, науки, практики : матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю (м. Київ, 27 трав. 2011 р.) : у 2 т. / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, С. В. Загороднюка. – К. : НАДУ, 2011. – Т. 2. – 544 с. – С. 451 – 453.

4. Калашник Н. Управління самоосвітою державних службовців: досвід країн Сходу / Надія Калашник // Актуальні проблеми державного управління. – 2012. – Вип. 3. – С. 162 – 165. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdyo_2012_3_46.

5. Talbot C. Central Government Reform and Leadership // The New Public Leadership Challenge / eds.: S. Brookes, K. Grint. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2010. – Access mode: <https://www.palgrave.com/gb/book/9780230224179>

6. Ларіна Н. Б. Інноваційна модель неперервної освіти державних службовців у контексті навчання впродовж життя / Н. Б. Ларіна, І. Ф. Клименко // Інновації в державному управлінні: системна інтеграція освіти, науки, практики : матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю (м. Київ, 27 трав. 2011 р.) : у 2 т. / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, С. В. Загороднюка. – К. : НАДУ, 2011. – Т. 2. – 544 с. – С. 449 – 451.

Іван ТЮТЮНИК

*аспірант кафедри права
та європейської інтеграції
ДРІДУ НАДУ*

ДОСВІД ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН В КРАЇНАХ ЄС

Історія економічного розвитку країн з ринковою економікою переконливо вказує на посилення регулюючого впливу держави на сільськогосподарське виробництво і земельний ринок, що відбувається шляхом створення необхідного нормативно-правового законодавства, використання економічних важелів впливу держави на суб'єктів аграрного підприємництва, обмеження прав приватної власності на сільськогосподарські угіддя. Найбільш значущою є регулююча роль держави при організації функціонування ринку земель сільськогосподарського призначення [2, с. 22].

В країнах Європейського Союзу не існує єдиних підходів до регулювання земельних відносин в аграрній сфері і на ринку сільськогосподарських земель. У багатьох європейських країнах у сфері земельних відносин продовжують діяти законодавство і норми, що формувались ще задовго до створення ЄС. Специфіка аграрного землекористування у цих країнах зумовлена національними особливостями еволюції інституційного середовища. Поряд з тим, у країнах, що приєдналися до ЄС останніми роками, трансформація земельного законодавства в значній мірі була зумовлена потребами захисту інтересів національних виробників та сільських мешканців після інтеграції у високо конкурентні європейські ринки.

В цьому зв'язку доцільно говорити не про запозичення досвіду ЄС, а про можливість використання в Україні успішних практик конкретних країн, де передумови чи потреба в запровадженні тих чи інших інструментів були схожими на сучасні вітчизняні реалії.

Аналіз актів правової системи в країнах Європейського Союзу показує, що в них не існує специфічного загального європейського «земельного законодавства». Проблеми регулювання земельних відносин розглядаються, як правило, в нормативних документах, що видаються в галузях навколишнього середовища, сільського господарства, регіонального розвитку тощо. Питання ж управління земельними ресурсами найчастіше регулюються виключно національним та місцевим законодавством, для яких характерні значна консервативність і традиційність.

Всі країни ЄС мають власні закони, які регулюють відносини в земельній сфері. Але при цьому в країнах Європейського Союзу одночасно з прийняттям самостійних законів розробляється та впроваджується єдина аграрна політика.

Базовим принципом ЄС є право на вільне переміщення людей, капіталу і товару. І хоча договір ЄС виключає земельні питання зі сфери впливу Європи, збільшення кількості транскордонних угод з нерухомістю, включаючи землю, вимагає наявності уніфікованої системи реєстрації. Деякі кроки в цьому напрямі зроблені із введенням Постійної комісії з кадастру в ЄС, яка координує європейські кадастри та їх використання, і Європейської єдиної земельної інформаційної служби, що об'єднує комп'ютеризовану інформацію про землю декількох Європейських країн.

Управління земельними ресурсами, як правило, здійснюється на трьох рівнях:

1. На рівні держави забезпечується збереження сільськогосподарського земельного фонду.
2. На регіональному рівні розробляються карти і зони землекористування, плани трансформації угідь, пов'язується загальнодержавна земельна політика з регіональними умовами.
3. На районному або муніципальному рівні проводиться картування

земель, забезпечується дотримання правил із захисту сільськогосподарських угідь.

Нормативно-правові акти Європейського Союзу грають значну роль у регулюванні земельних відносин у державах-членах ЄС. Так, згідно з проектом Договору про запровадження Конституції для Європи, що ухвалив консенсусом Європейський Конвент 13 червня 2003 р. [1], Рада Міністрів водночас ухвалює європейські закони, які впроваджують заходи стосовно використання земельних ресурсів, за винятком організації збирання та утилізації відходів.

Для України значний інтерес представляють, перш за все, «Настанови ЄС щодо земельної політики» [3], основною метою яких є визначення спільного бачення та цінностей країн-членів ЄС у процесі формування земельної політики та підтримки земельних реформ у країнах, що розвиваються. Основна увага в Настановах ЄС приділяється питанням використання земель сільськогосподарського призначення. Важливість цього документу для України обумовлена тим, що саме в ньому представлено європейське бачення суті земельної політики, її взаємозв'язку з іншими сферами суспільних відносин, а також висвітлені окремі питання формування стратегії відповідності земельної політики вимогам ЄС.

Загалом земельна політика в країнах-членах ЄС виражає політичний вибір щодо розподілу владних повноважень між державою, її громадянами і місцевими органами влади, а проведення земельних реформ часто є врегулюванням політичних компромісів між різними зацікавленими групами. Національні уряди країн-членів ЄС несуть відповідальність за власний вибір земельної політики і за забезпечення її впровадження через відповідні ефективні управлінські рішення.

Досвід країн Європейського Союзу свідчить, що в них започатковані та успішно реалізуються програми консолідації, тобто укрупнення та покращення сільськогосподарських земель. Це призводить до економічно обґрунтованого об'єднання землевласниками та землекористувачами земельних ділянок і земель сільськогосподарського та несільськогосподарського призначення в єдині земельні масиви.

Законодавство Європейського Союзу передбачає значний ступінь свободи країн-членів у регулюванні земельних відносин. На рівні ЄС вирішується порівняно вузьке коло питань, які безпосередньо пов'язані із земельними відносинами, і стосуються вони здебільшого встановлення вимог екологічного характеру (наприклад, певні вимоги щодо охорони земель від забруднення).

Таким чином, досвід країн ЄС управління земельною сферою в сучасних умовах показує, що державне регулювання земельних відносин в Україні не можна розглядати занадто спрощено, тільки як механізм перерозподілу земель. Наразі для вдосконалення земельних відносин в українському суспільстві потрібно:

- здійснити складний процес реалізації прав приватної власності на землю;
- організувати раціональне та ефективне землекористування і землеволодіння;
- вдосконалити земельне оподаткування, створивши економічно сприятливі умови для всіх форм господарювання;
- покращити земельне адміністрування й управління, забезпечивши, в тому числі, дотримання тендерної рівності;
- запровадити заходи щодо зниження ризиків нанесення екологічної шкоди землі.

Впровадження цих положень дасть можливість забезпечити реалізацію принципу соціальної справедливості у сфері земельних відносин, зробити аграрний сектор економіки України привабливим для інвестування і покращити в цілому добробут сільського населення.

Список використаних джерел

1. Договір про запровадження Конституції для Європи (проект) від 18 лип. 2003 р. № 2003/C169/01. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_647.
2. Розвиток ринку земель сільськогосподарського призначення в Україні. – К. : НІСД, 2011. – 29 с.
3. EULand Policy Guidelines. Guidelines for support to land policy design and land policy reform processes in developing countries, 2004. –Access mode: https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/methodology-eu-land-policy-guidelines-200411_en_2.pdf.

Тетяна ФОМЕНКО

аспірантка кафедри державного управління та місцевого самоврядування ДРІДУ НАДУ

СПІВПРАЦЯ ОРГАНІВ ВЛАДИ ТА ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ТВАРИН ВІД ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ: ДОСВІД ПОЛЬЩІ, УГОРЩИНИ, ЧЕХІЇ ДЛЯ УКРАЇНИ

Для побудови ефективної співпраці органів влади та зоозахисних громадських організацій в Україні доцільно вивчити досвід країн Центральної та Східної Європи (ЦСЕ), таких як: Польща, Угорщина, Чехія, адже історичний шлях та досвід цих країн може бути найбільш ефективно адаптований до українських реалій. В цих країнах відповідне законодавство почало розвиватися на початку 1990-х років, ним передбачається досить суворе адміністративне та кримінальне покарання та певні зобов'язання державних та муніципальних органів влади.

Закон Чеської Республіки про захист тварин від жорстокого поводження в оновленій редакції 2012 року [1] є надзвичайно деталізованим документом, де регламентовано певні нюанси й спеціальні вимоги щодо поводження з різними групами тварин. Докладно вписано вимоги до фізичних та юридичних осіб, котрі здійснюють ту чи іншу діяльність, що має стосунок до тварин, та вимоги до кваліфікації фахівців (у тому числі до осіб, що займаються сільськогосподарською діяльністю та мисливством). Особливістю чеського закону є заборона будь-якого оприлюднення (публікації з описом, візуальної чи аудіо демонстрації) вбивства тварини та його пропаганди. У країні створено широку мережу рятувальних станцій для тварин, у тому числі спеціалізованих за видами тварин. Не менш розвинутою є мережа притулків, станцій допомоги безпритульним і покинутим тваринам та інших місць, призначених для захисту й надання допомоги тваринам.

Чеським законом передбачено фінансову або іншу підтримку осіб, які доглядають за безпритульними та покинутими тваринами. З метою поступової ліквідації явища безпритульності на законодавчому рівні запроваджено підтримку діяльності фахівців та населення зі стерилізації собак і котів та їх обов'язкової ідентифікації (зокрема, й за рахунок муніципального бюджету для покинутих тварин у сільській місцевості). Нагляд за дотриманням законодавства та координацію діяльності у цій сфері покладено на Центральну комісію із захисту тварин, державну ветеринарну адміністрацію та міністерство сільського господарства.

Угорський закон про захист та добробут тварин ухвалено 1998 року [2]. Жорстоким поводженням з тваринами визнається будь-яка дія, що завдає їм невинуватого й надмірного болю, та втручання в їх життєдіяльність, яке може призвести до сталої шкоди їх благополуччю, спадкових хвороб або страждань. Нормативними актами регламентовано, окремо для кожного виду, умови забою «економічних» тварин. У 2010 році закон було деталізовано та введено посилені вимоги щодо використання тварин у тваринництві, визначено розміри спеціальних обладнань для утримання окремих видів тварин (клітки для птахів, акваріумів для риб, довжина повідка для собак тощо).

Також жорстко і чітко визначено й умови утримання домашніх тварин, зокрема собак небезпечних порід. Власники зобов'язані їх стерилізувати та отримати відповідний дозвіл на їх утримання. За порушення власником вимог передбачено не лише накладання адміністративного стягнення, а й конфіскацію тварин. Законом визначено існування загальнодержавної бази даних собак, що мають власників, та розмір плати за їхнє утримання. Правила утримання тварин ухвалено на рівні держави, а місцеву владу зобов'язано фінансувати притулки. Окремим законом регулюється створення та функціонування притулків, визначається термін, протягом якого евтаназія виловленої тварини є неможливою. Для нагляду за дотриманням закону створено спеціальну